

KURS 9

Fasit

For lærere. Ikke del fasiten med elevene før øktene er gjennomført.

Økt 1: aktørkartet

Casen: kommunen vil kjøpe Kursvarsel fra Skoleteknologi AS. Systemet bruker karakterer og fravær til å varsle lærere om elever som kan falle fra. Alt er oppdiktet.

Det finnes ikke ett riktig svar. Dette ser vi ofte:

Aktør	Tjener	Tar risiko	Kan si nei
Utviklerne	Lønn	Lite	Lite, de følger selskapet
Skoleteknologi AS	Mest	Omdømme	Ja, kan trekke produktet
Kommunen	Sparer tid og penger	Ansvar og sak mot seg	Ja, kan la være å kjøpe
Rektor og lærere	Hjelp i arbeidet	Feil varsler og mer jobb	Delvis
Elever og foreldre	Muligens hjelp	Mest: feil stempel	Sjelden
Datatilsynet	Ingenting	Lite	Ja, i noen tilfeller
EU	Ingenting direkte	Lite	Ja, kan sette krav og forby
Mediene og forskerne	Oppmerksomhet	Lite	Nei, men kan påvirke

Poenget: de som tar mest risiko (elevene), har ofte minst makt til å si nei.

Økt 2: risikokortene

Forenklet inndeling etter EUs KI-forordning (EU-kommisjonens side, sist oppdatert 3. august 2026).

Kort	Bruksområde	Nivå	Begrunnelse
1	Et system gir folk poeng for hvordan de oppfører seg, og nekter dem tjenester ved lav score	Forbudt	Sosial scoring
2	Et kamera i klasserommet gjetter om elevene er glade, lei eller sinte	Forbudt	Følelsesgjenkjenning i utdanning
3	Et system bygger en ansiktsdatabase ved å hente bilder fra nettet uten å spørre	Forbudt	Uutvalgt skraping av ansiktsbilder
4	En app lager falske intime bilder av virkelige personer uten at de har sagt ja	Forbudt	Nytt forbud (overgangsperiode til 2. desember 2026)
5	Et system sorterer CV-er og velger hvem som får intervju	Høy risiko	Ansettelse
6	Et system gir poeng på eksamensbesvarelser	Høy risiko	Utdanning
7	Et system avgjør om du får lån	Høy risiko	Kredittscoring
8	Et system styrer strømmettet	Høy risiko	Kritisk infrastruktur
9	En chatbot svarer på spørsmål på kommunens nettside	Åpenhet	Du skal få vite at du snakker med KI
10	Et bilde eller en video laget av KI ligner et virkelig menneske	Åpenhet	KI-generert innhold, særlig dype forfalskninger, skal merkes
11	Et spamfilter sorterer e-post	Lav risiko	Ingen nye regler

Kort	Bruksområde	Nivå	Begrunnelse
12	KI styrer motstanderne i et dataspill	Lav risiko	Ingen nye regler

Forbudene gjelder i EU fra 2. februar 2025 (kort 4 har overgangsperiode til 2. desember 2026). Åpenhetsreglene gjelder fra 2. august 2026. Kravene til høy risiko for frittstående systemer gjelder fra 2. desember 2027 etter at EU utsatte dem (Digital Omnibus, i kraft 27. juli 2026). Forordningen er ikke norsk lov. Regjeringen planlegger ny høring av KI-loven høsten 2026 og Stortinget våren 2027.

Økt 3: debatten

Det er ingen fasit. Rollekortene og bakgrunnen er tilgjengelige for elevene. Læreren kan bruke bakgrunnen på rollekortene som fakta og rollene som påstander.